

Innovaties boomkwekerij

Docenten Netwerkdag Boomkwekerij

Ton Baltissen

Praktijkonderzoek Plant en Omgeving

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

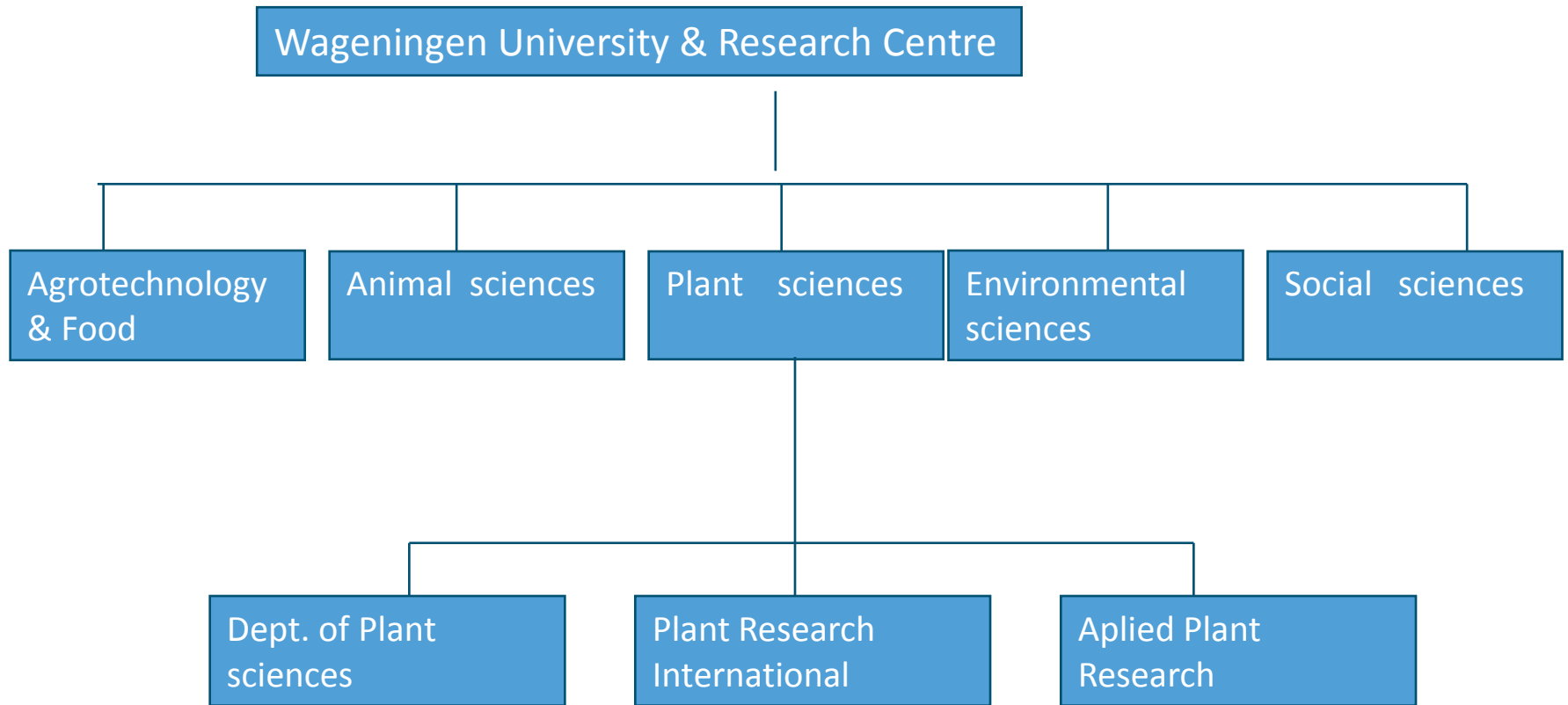
WAGENINGENUR

Inhoud

- Inleiding
- Innovaties in de boomkwekerij
- Kennis
- Onderwijs en innovaties
- Vragen en discussie

Organogram

- Akkerbouw, Groene ruimte en vollegrondsgroenten
- Bloembollen, Boomkwekerij & Fruit

Productie centra boomkwekerij

Boskoop – sierheesters

coniferen

Opheusden – laanbomen

Zundert – bos- & haag-

plantsoen

Midden Brabant – laanbomen

N. Limburg – rozen &

vruchtbomen

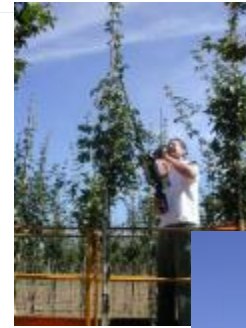
Ontwikkelingen Boomkwekerij

- Uitvinding
- Innovatie: systeem
- Vernieuwing

- Schaalgrootte!

Welke innovaties herkent u in de boomkwekerij?

Innovatieplein beurs Opheusden okt 2012

Wortelgestel van Liriodendron in een sleuvenpot na 1 seizoen

Uitgespoeld wortelgestel van Liriodendron in een sleuvenpot na 1 seizoen

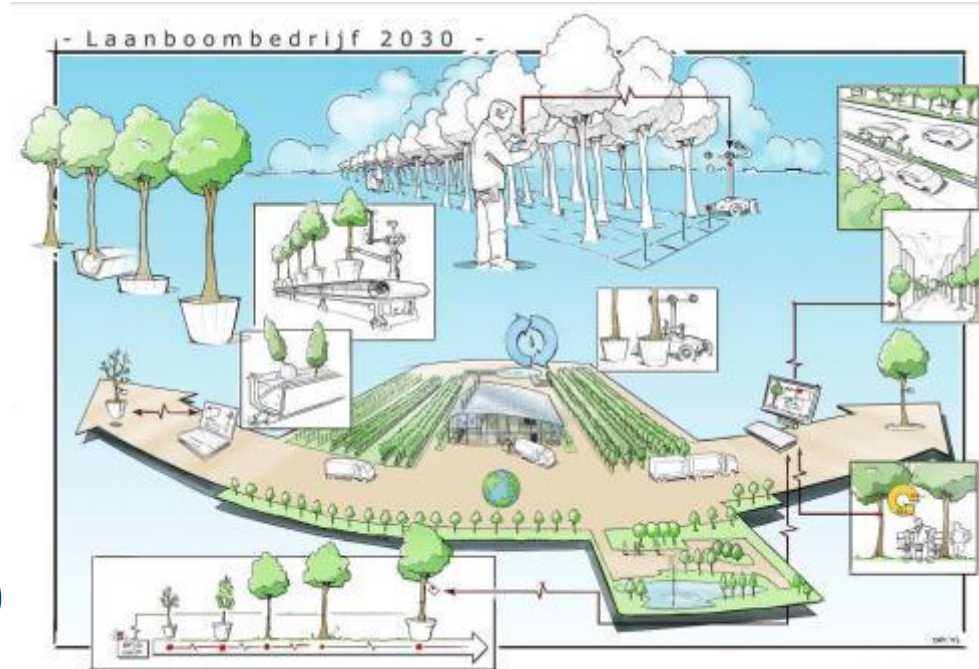

Wortelgestel van Liriodendron vanuit sleuvenpot na 1 jaar in volle grond

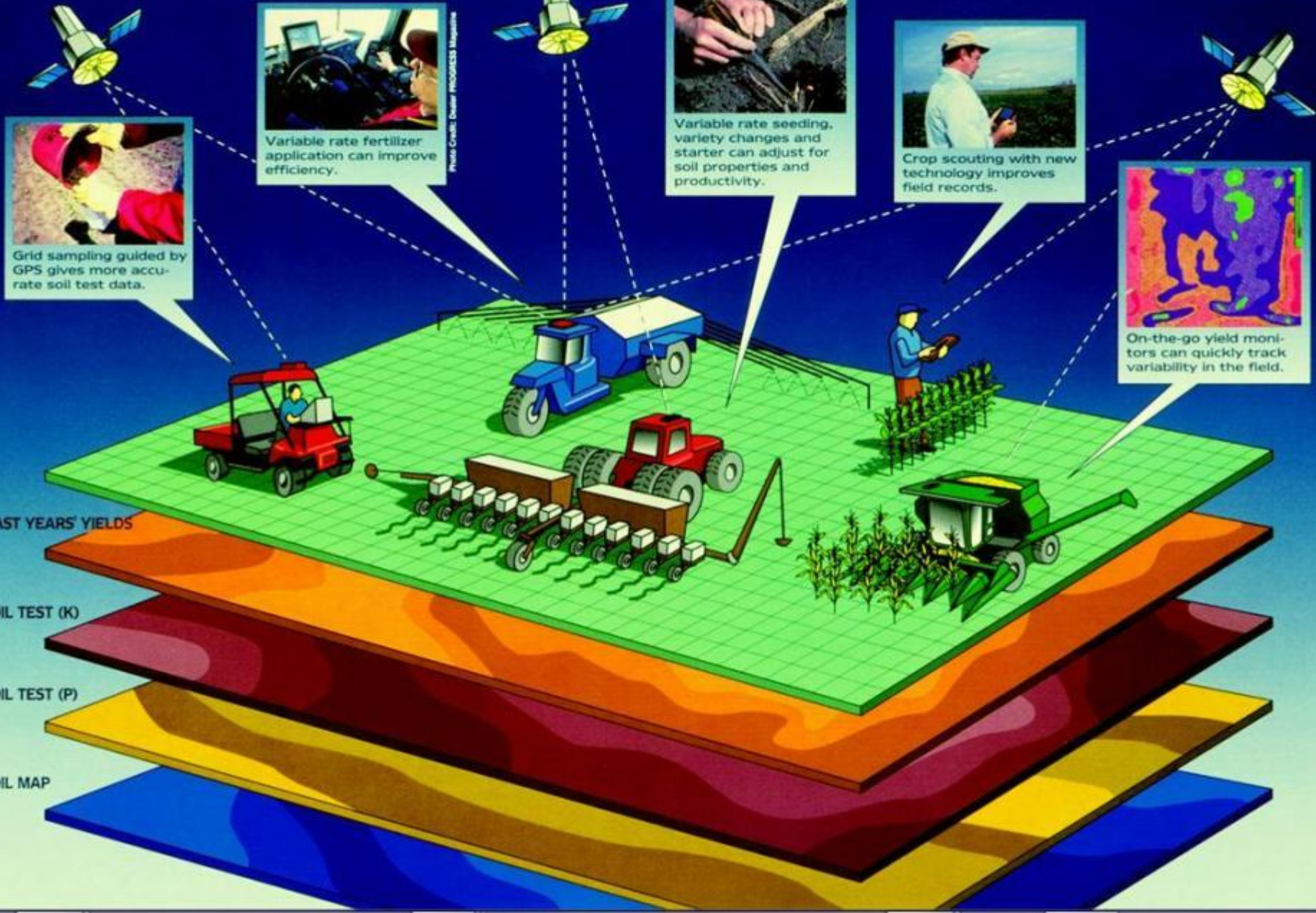

Innovaties boomkwekerij

- Precisielandbouw
  - GPS,Sensing,ICT
- Gewasbescherming
- Nieuwe teeltsystemen
- Teeltsturing en recycling
- Techniek (mechanisering)
- Biobased
- Overige innovaties

Precisie Landbou

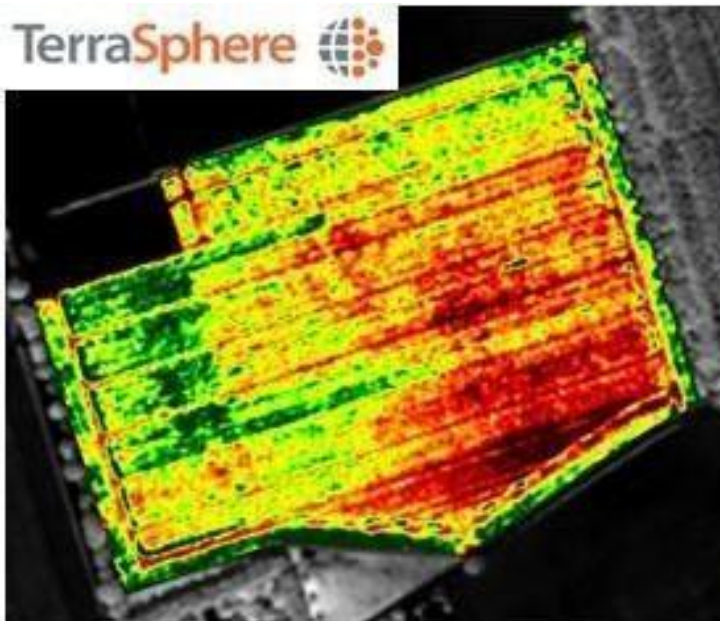
Satellieten als hulpmiddel

Remote sensing

Plaatsbepaling GPS

Machines met sensoren en GPS

Deze nieuwe shovel van Zibee gebruikt gps-data om boeren te vertellen. Omdat boeren mogelijk onafhankelijk verstoren, zitten er twee

Films invoegen

Deze nieuwe shovel van Ebben gebruikt gps-data om bomen. Omdat bomen mogelijk satelliet signalen verstoren, zijn de ontvangers naast de cabine. Op de touchscreen (inzet) zie je alle geo-informatie van het perceel.

Sensing: gewas of bodem

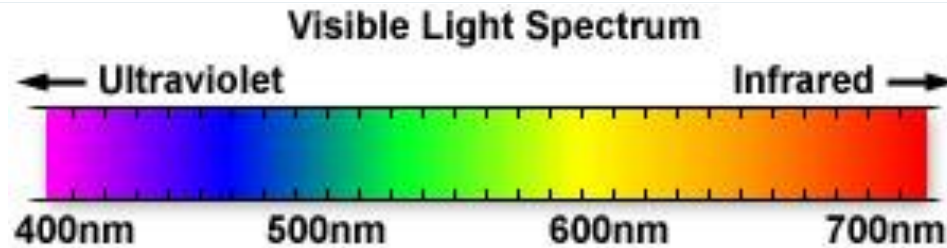
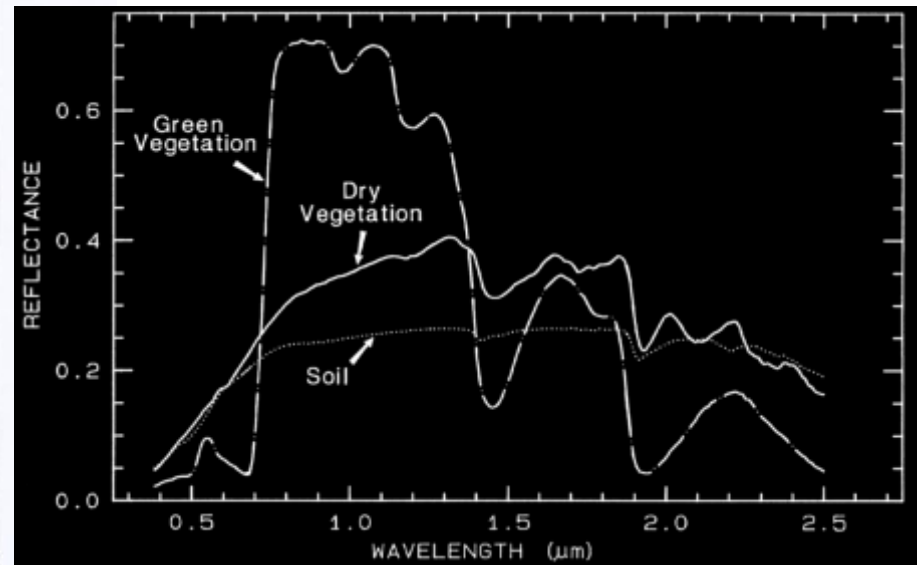
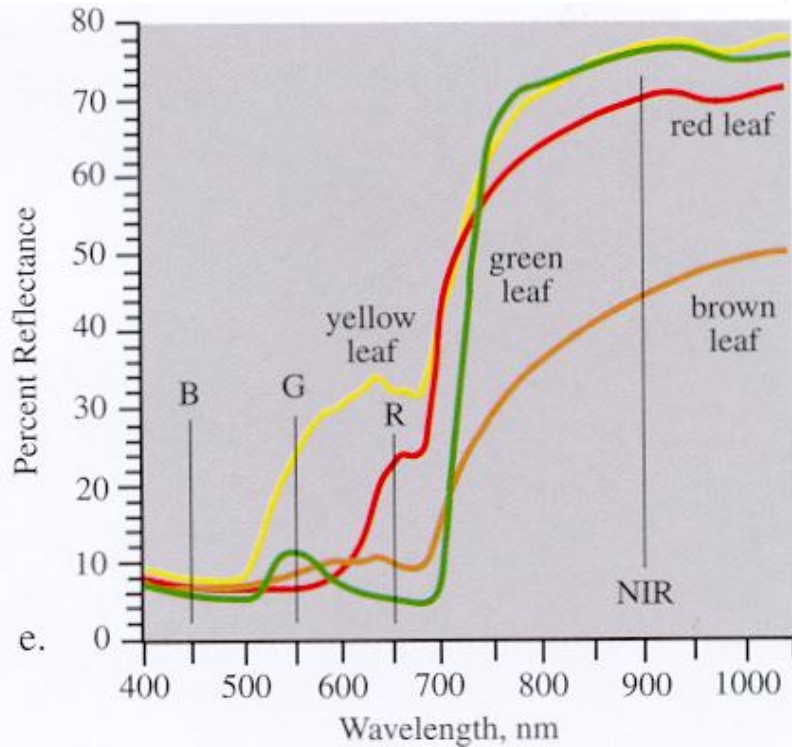
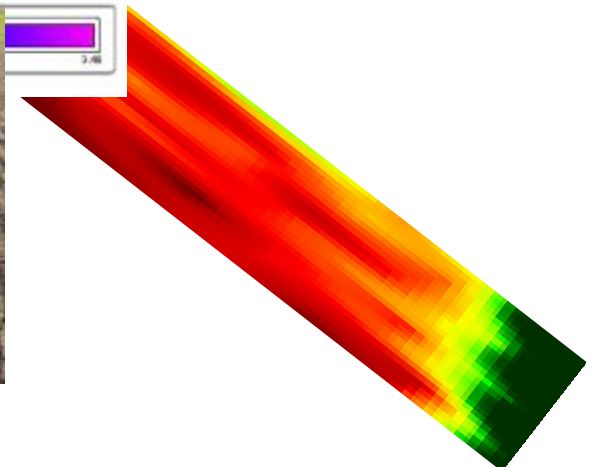
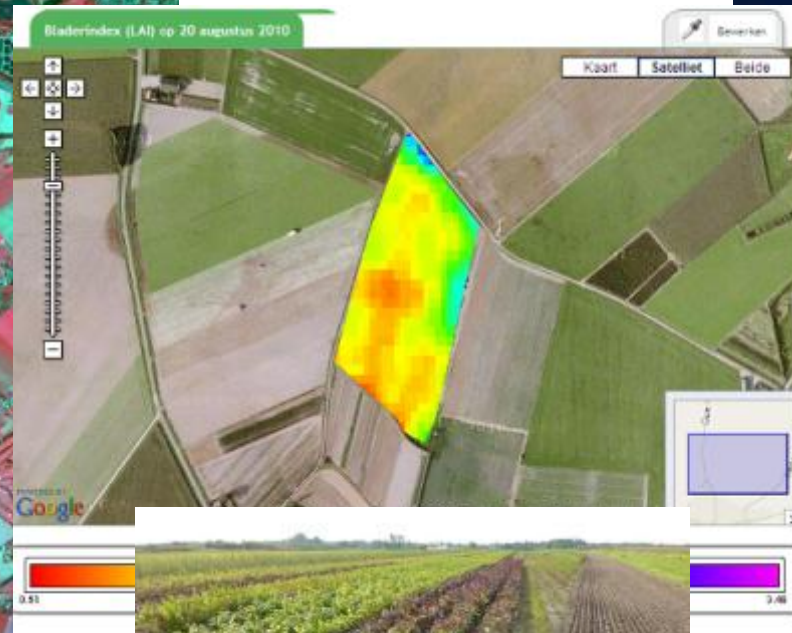
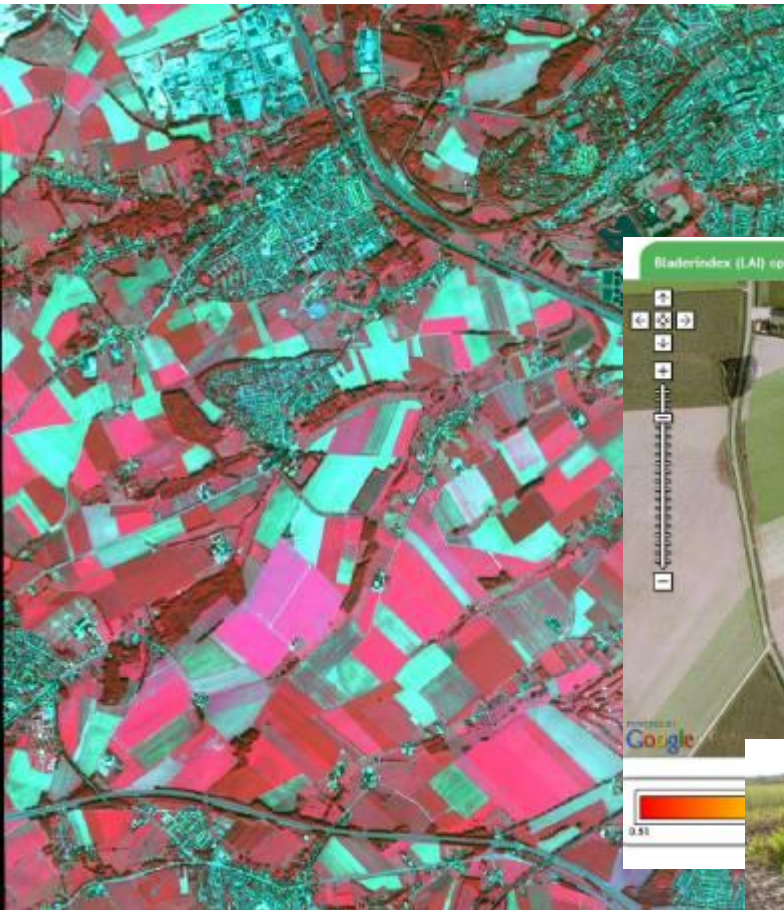

Figure 1

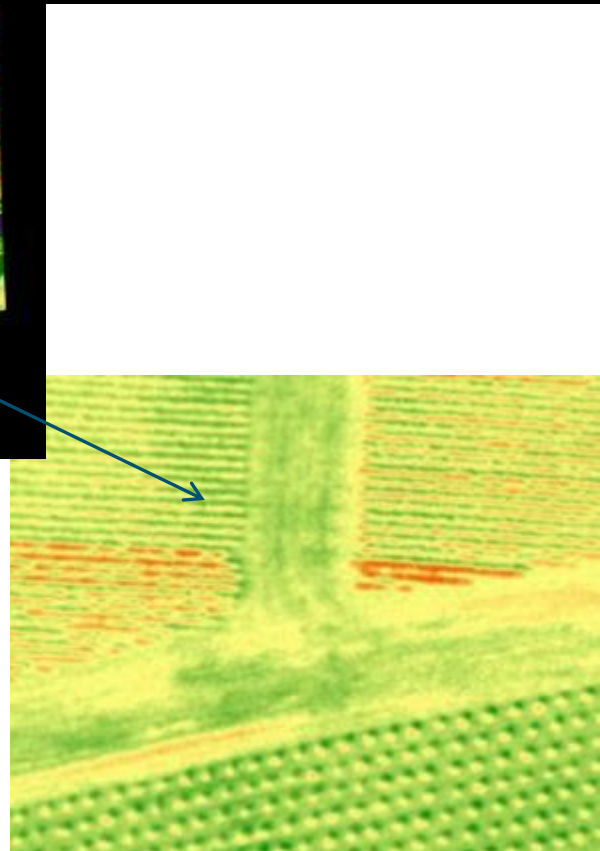
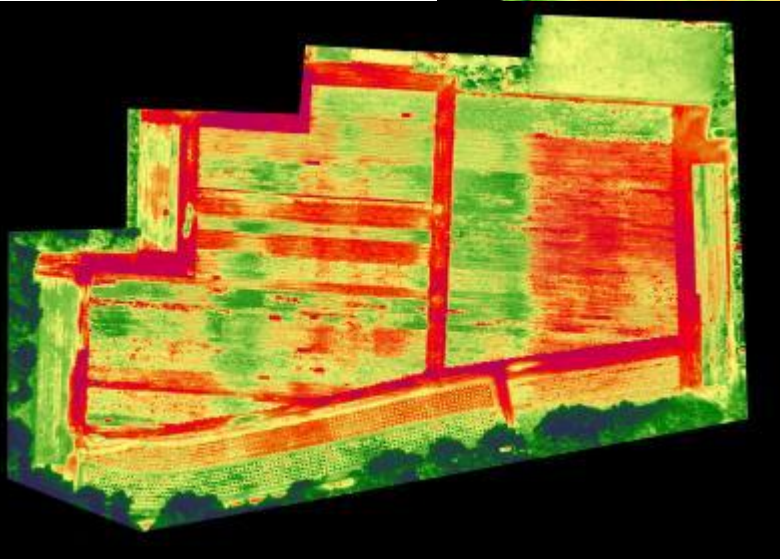
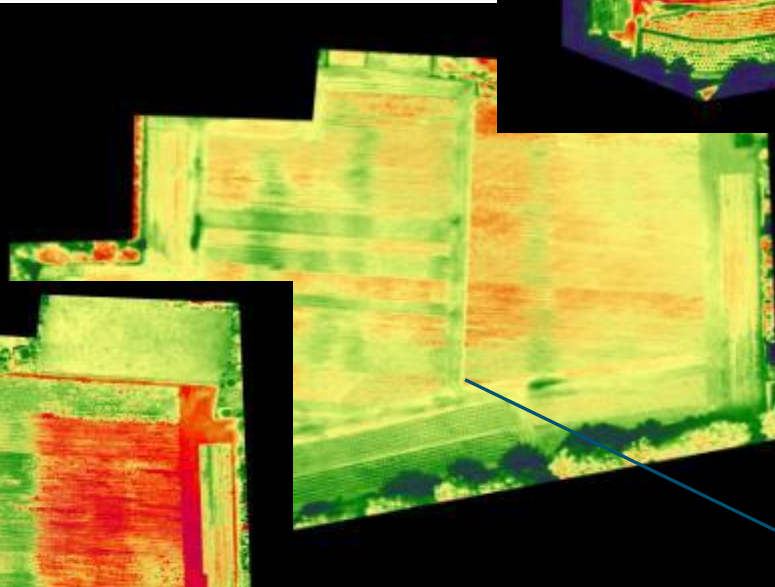
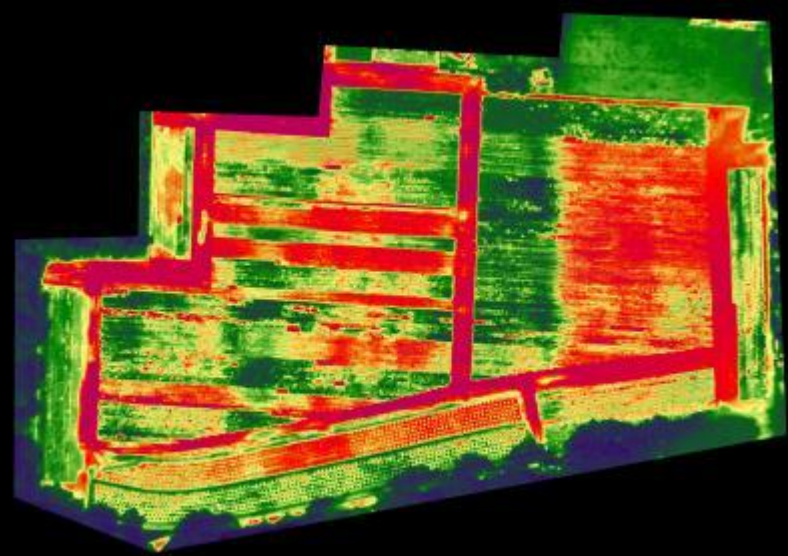
Remote sensing: Mijn akker

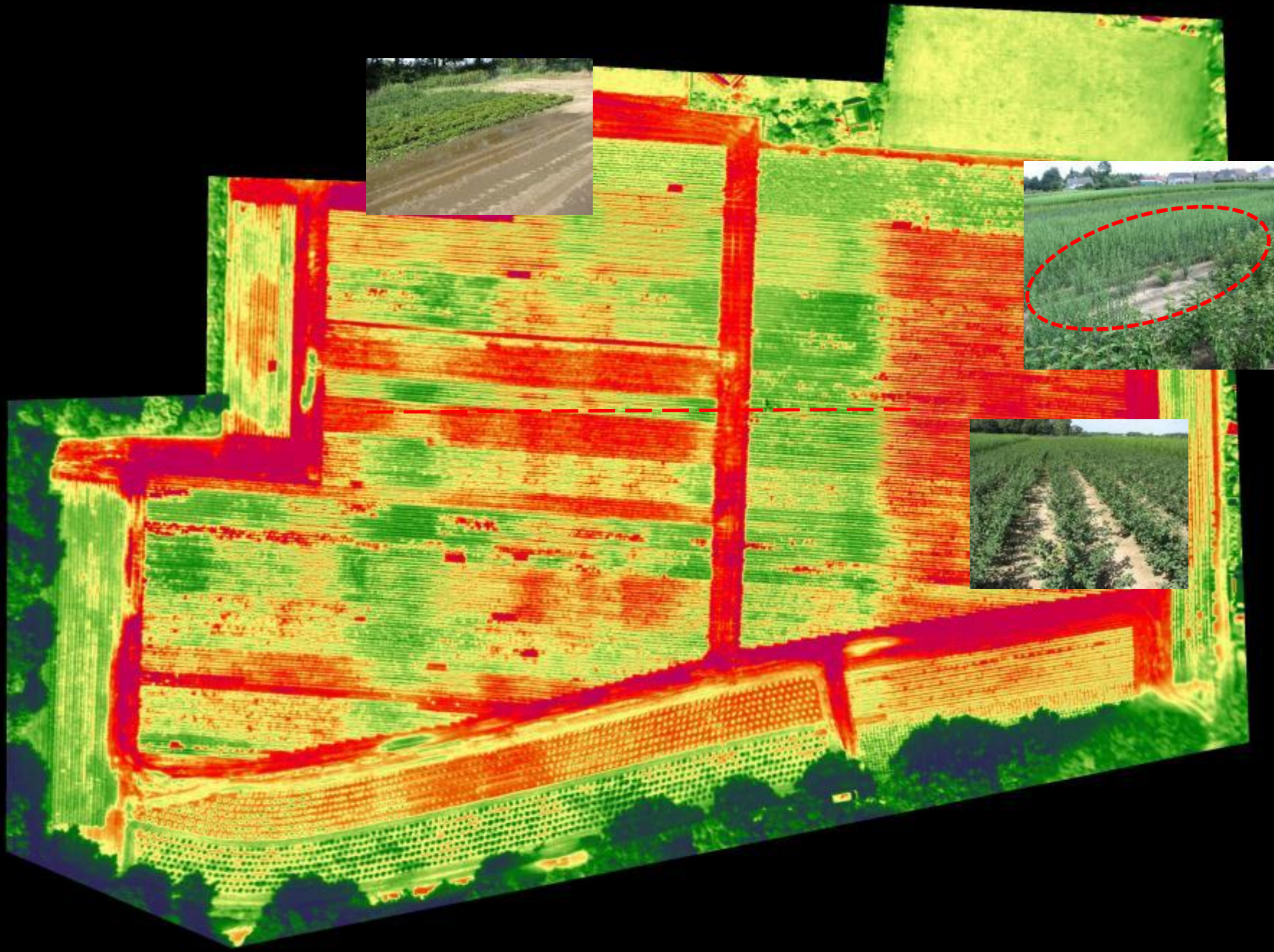

Zoom in: UAV

[film](#)

[Film vliegtuig](#)

Sensing en onkruidbestrijding

Rijenspuit Weed
it bedrijfsleven

Sensor weed-It

Weed-IT gemeente en
demo laanbomen

Gewasbescherming

Gezonde boom- en vaste plantenteelt

Welkom op de site van Gezonde Boomteelt
Gezamenlijk werken aan een gezonde sector

1. Pluimen
2. Waterman
3. Het chemische bestrijding
4. Overzicht bestrijding

14 juni: Nationale Graasdag te Hove. Iedereen welkom. Wij zullen er ook zijn!
Meer info en inschrijven via www.aasbosbouw.nl

PROEFCENTRUM VOOR SIERTEELT

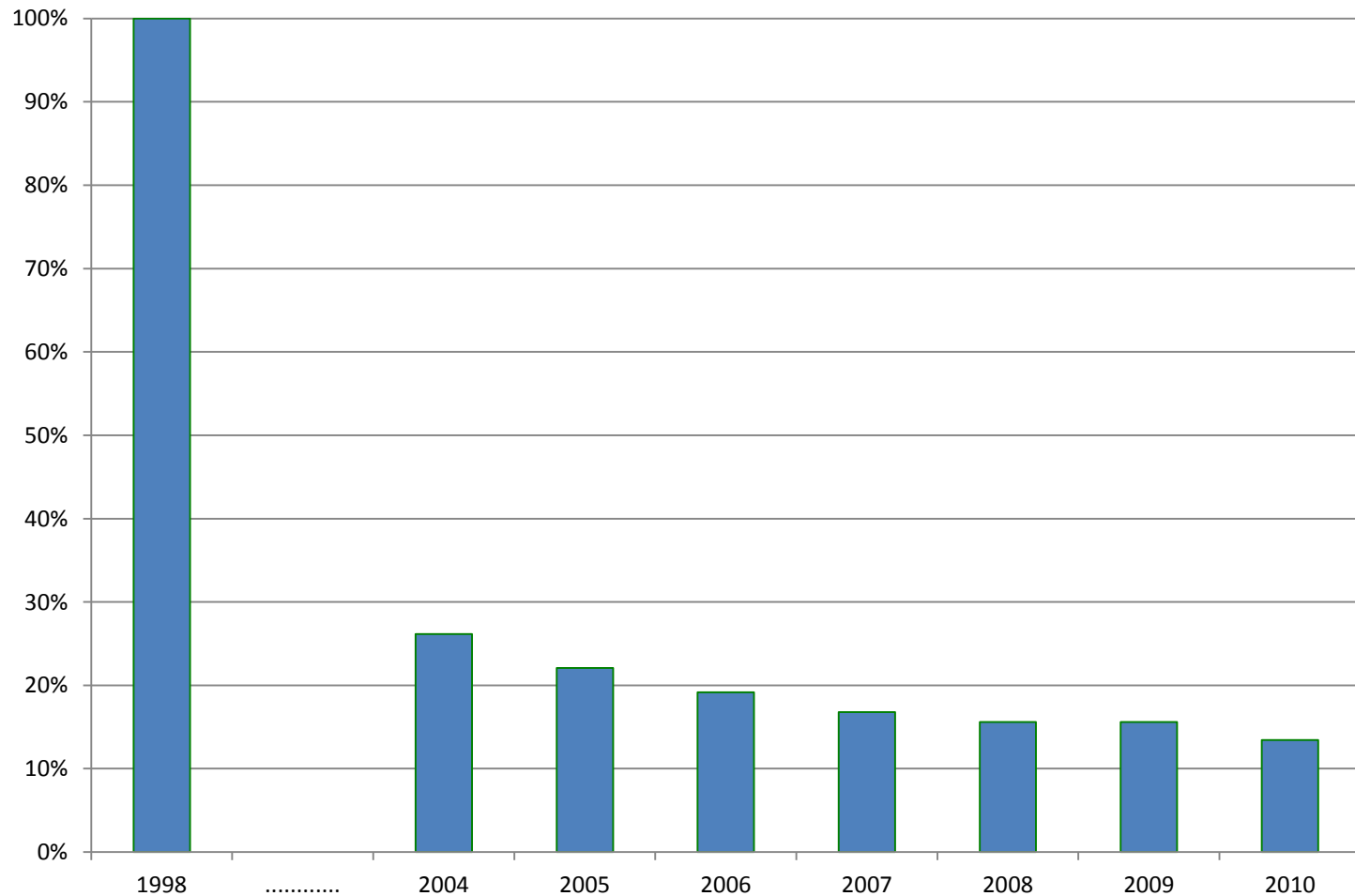
Waarschuwingen

Welkom op de website van het Waarnemings- en Waarschuwingssysteem voor looflozeboom, binnentuin en openbaar groen. Zowel voor boombedrijf, binnentuin als openbaar groen biedt dit bestrijdingssysteem vele voordelen. Maar ook particularien, binnentuin, fyfima's... maken al denkbaar gebruik van deze dienst. Als u beschikt over een toegang tot het systeem wordt u automatisch geïnformeerd over de status van de bestrijding.

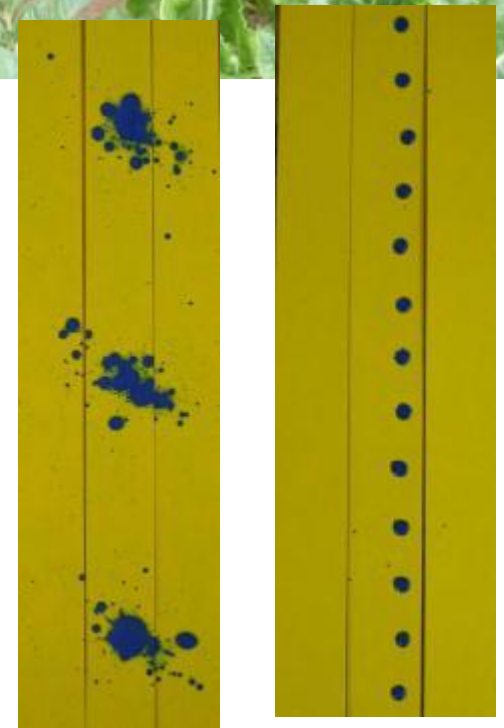
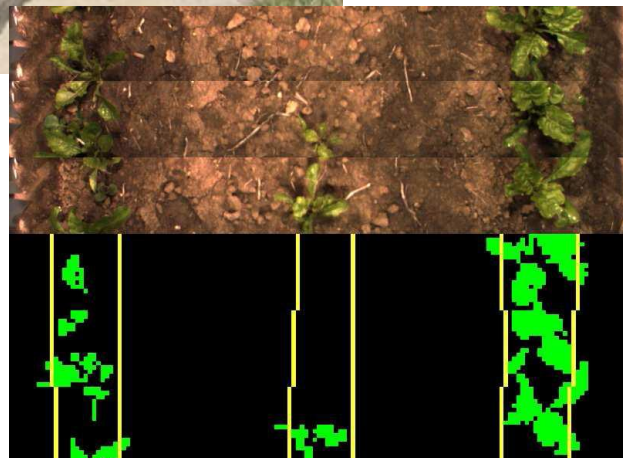
14 juni: Nationale Graasdag te Hove. Iedereen welkom. Wij zullen er ook zijn!
Meer info en inschrijven via www.aasbosbouw.nl

Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de boomkwekerij

Microspray bij onkruidbestrijding

Toename mechanisatie

Fillm snoeien bus

Agro robots

[film automaatje](#)

■ Drager teelthandelingen

Nieuwe Teeltsystemen

- Flexibiliteit naar de markt
- Kwaliteit product
- Arbeid > mechanisering
- Emissie beperking
- Rentabiliteit

Systeem

- Uit de grond
- Bewegbare goot van altpot materiaal
- Schone start door schoon substraat
- Robuust

Gewasbescherming

- Herbiciden : - 75 % per ha.
- Minder kg middel -35 % per ha.
- Minder kg actieve stof - 50 % per ha.
- Minder Milieu Belastings Punten : - 60 %

Economie

- Nieuwe producten, nieuwe markten
- Spreiding arbeid in de tijd
- Mechanisering mogelijk
- Systeem is rendabel

Water

- Efficiënt watergebruik
- Afgestemd op behoefte
- Drain < 10 % van watertgift
- Sturing met sensoren

Mechanisering

- Vullen gemechaniseerd
- Rooken gemechaniseerd
- Goede arbeidsplanning mogelijk
- Goede arbeidsomstandigheden

Nutriënten

- Sturen naar behoefte
- Gecontroleerd vrijkomende meststoffen
- Opvang drainwater
- Uitspoeling lager dan in volle grond

Milieu

- Lagere input aan gewasbeschermingsmiddelen
- Geen bodemgebonden ziekten
- Emissie vanuit systeem gering
- Maar milieuwinst mogelijk

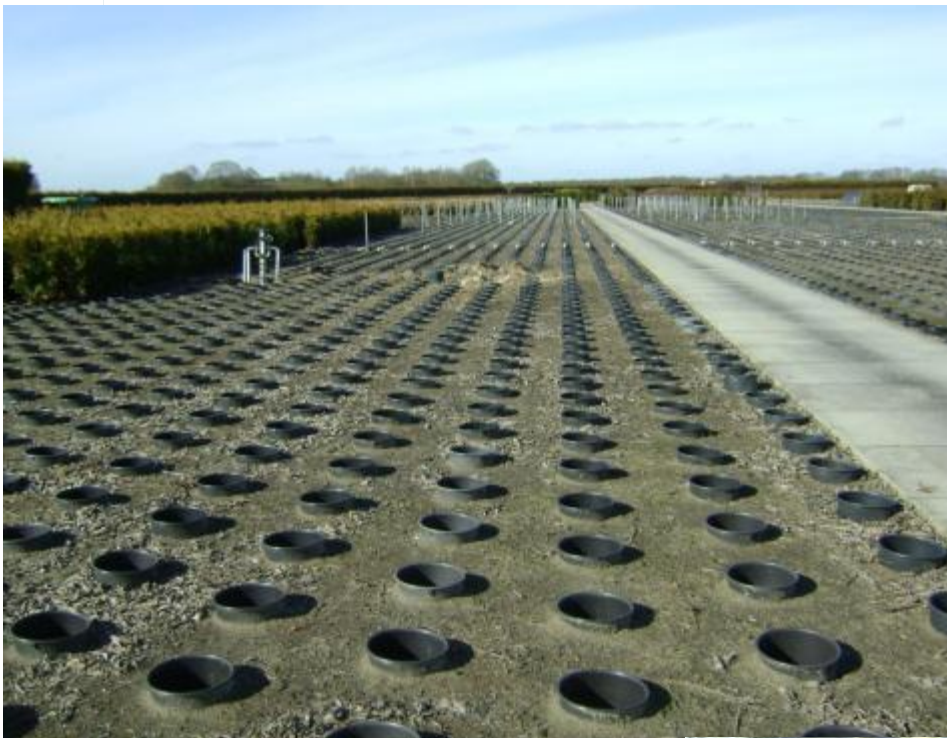

Teelt

- Optimale sturing
- Uitval veel lager dan in volle grond
- Zeer goede groei, teeltduurverkorting
- Hogere plantdichtheden dan volle grond

Pot-in-pot (systeem 'Verstraelen')

Hangende potten

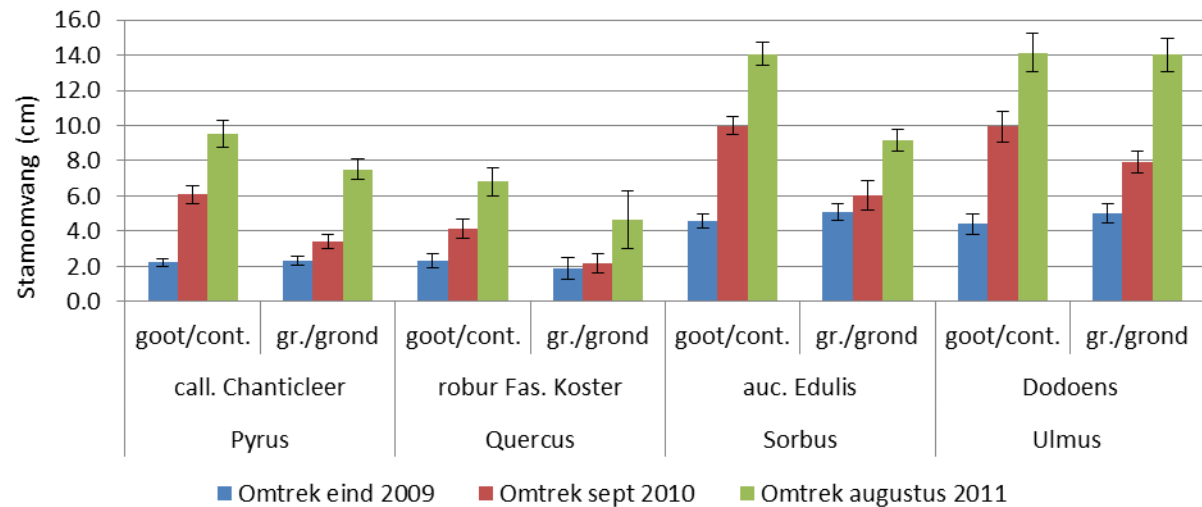
Hangende airpot in pot

Resultaten (uitgedrukt in MBP)

	Teelt in de volle grond	Gotensysteem Seizoen 2009	Gotensysteem Seizoen 2010
Insecticiden	373	782	233
Fungiciden	354	95	17
Herbiciden	2753	610	839
Totaal	3479	1487	1089

Laanbomen in containers

Zomerbloemen en vaste planten in substraatbedden

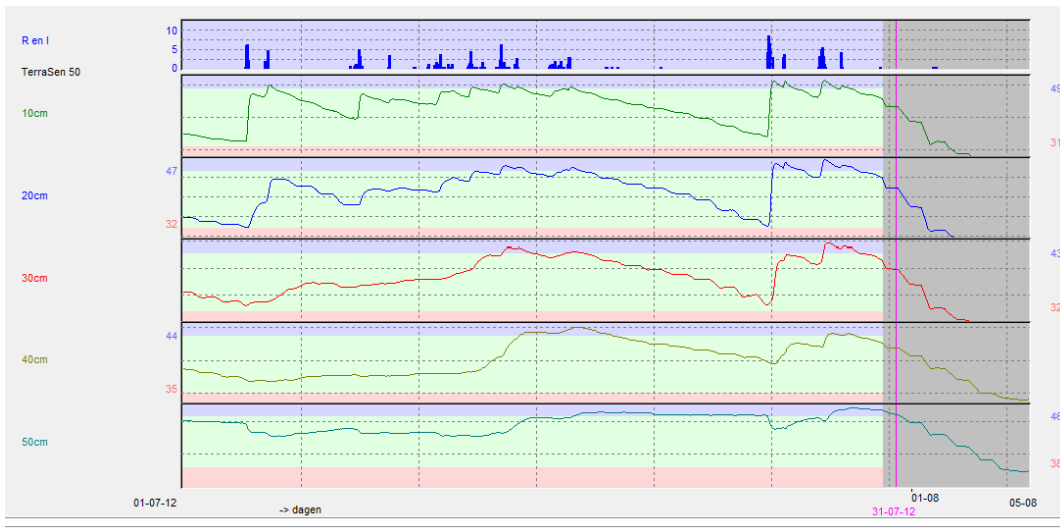
Teeltsturing: Water

- Beschikbaarheid
- Efficiëntie verbeteren
- N en P emissie verminderen
- Sensor
- Gesloten systemen

Optimale beregening in vollegrond

- Beregenen op juiste moment met vochtsensor
- Vochtsensor meet van 0-50 cm (per 10 cm)

Biobased economy

4.2. *Eleutherococcus senticosus*

Plant: langzaamgroeiende bladverliezende heester. Wordt in Nederland nog weinig gekweekt, maar groeit hier wel.

Plantendeel: wortel

Bron plantmateriaal: teelt ten behoeve van inhoudsstoffen

<http://www.biobasedeconomy.nl/routekaart/>

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

WAGENINGEN UR

Voorbeelden PPO – bedrijfsleven trajecten

Bomen en het bos

Home » De bedrijfsscan

Uitleg over de scan

Uitleg over de indicatoren

Uitvoeren Scan

De Bedrijfsscan

De bedrijfsscan is gemaakt voor de sector, door de sector. Door het invullen van de scan wordt de ondernemer een spiegel voorgehouden waardoor hij zelf de verantwoordelijkheid neemt voor de 3 P's, people, planet en profit op zijn bedrijf. Het is dan ook een model waarbij de ondernemer op bedrijfsniveau kijkt en niet op productniveau. De uitkomst wordt vergeleken met het gemiddelde van de scans die reeds door collega ondernemers zijn ingevuld. Hiermee kan een direct een vergelijking worden gemaakt met andere kwekers.

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

WAGENINGEN UR

Nieuwe PMC's

- Inhoudsstoffen
- Groen in de stad
- Biomassa
- Biodiversiteit

Brochure biodiversiteit; : <http://edepot.wur.nl/154296>.

Inheemse en uitheemse soorten in stad en landschap
(<http://edepot.wur.nl/179511>)

Vaste planten voor het openbaar groen (zie
<http://edepot.wur.nl/164009>)

Dak en gevelgroen (zie <http://edepot.wur.nl/156202>)

Overige ontwikkelingen

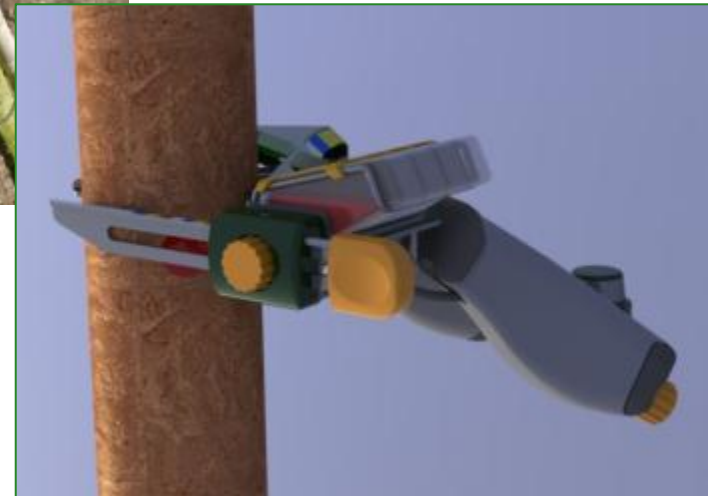
Bio Substraat

Omtrekmeter

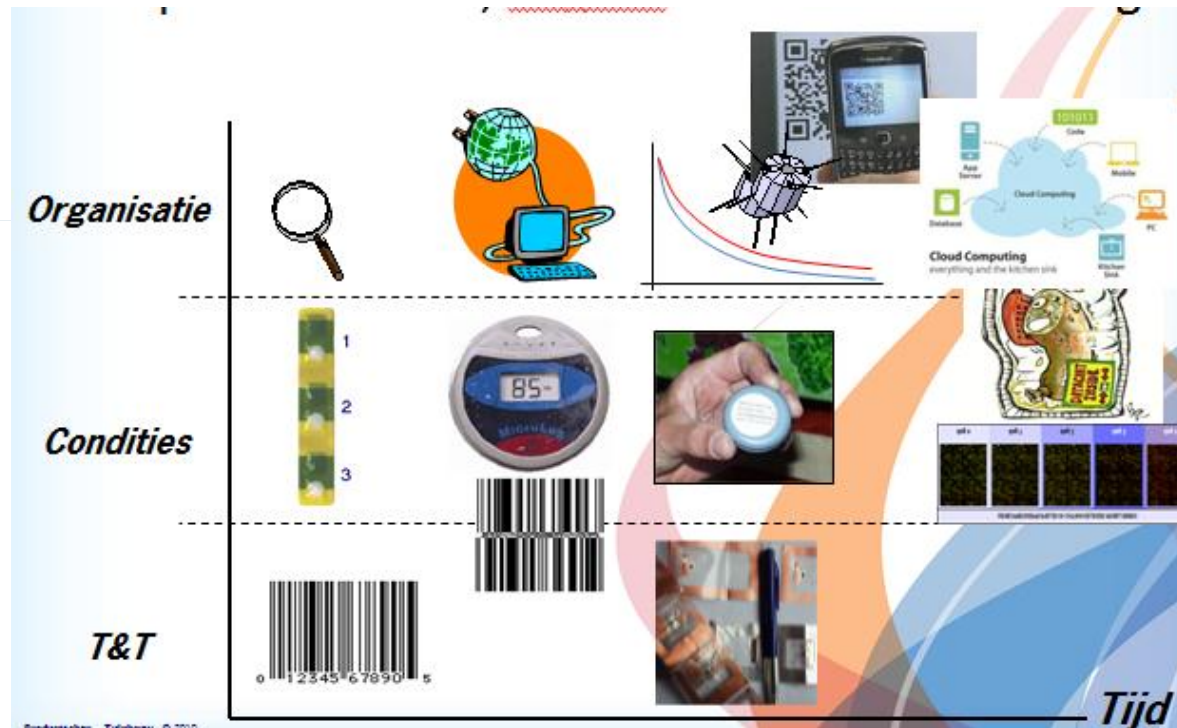

LED

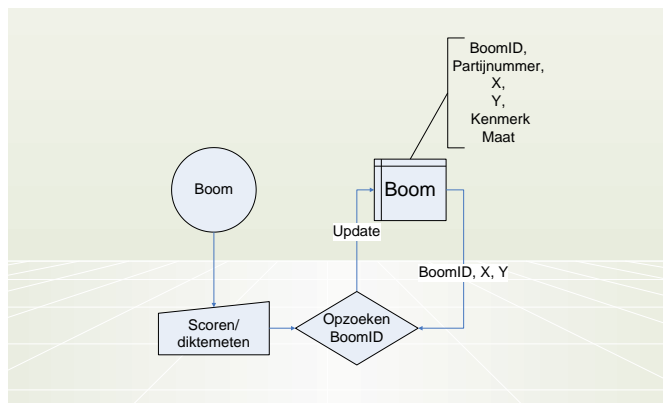

ICT

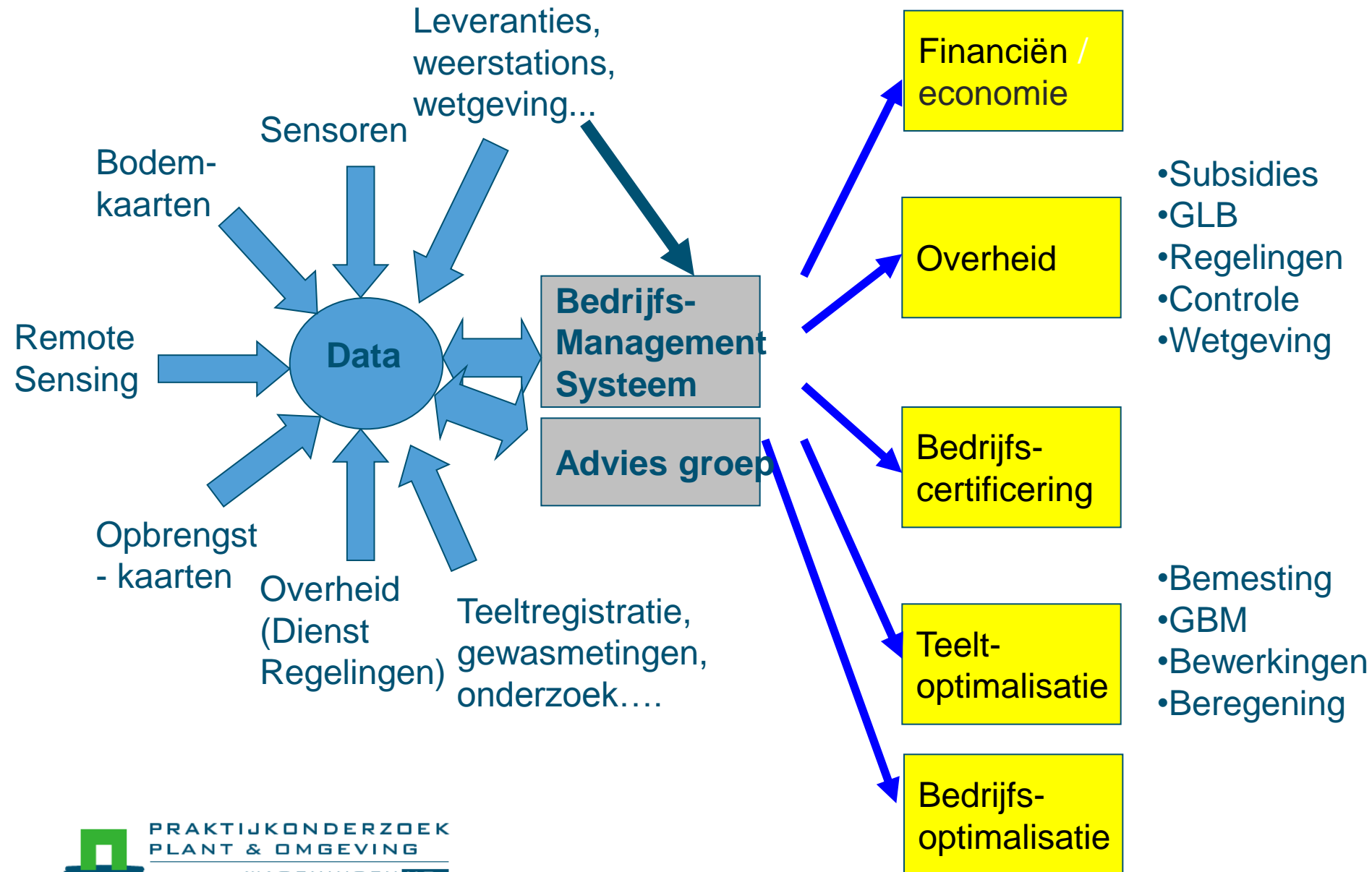
- T & T
- RFID
- Barcode
- CC

- Registratie en bv diktemeting

Toekomstbeelden datagebruik

BOS via smartphone

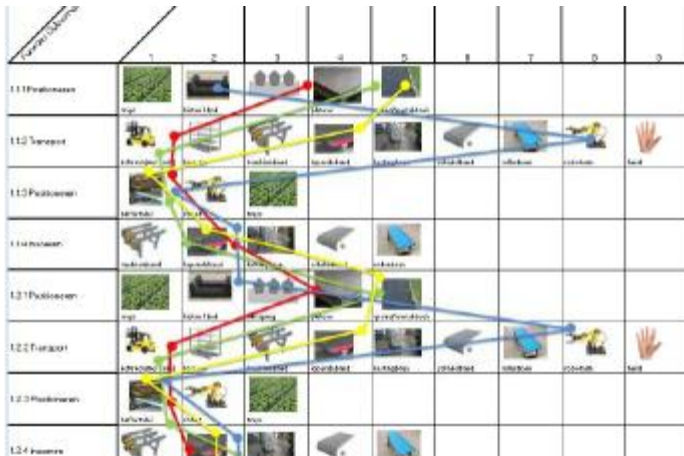

- Weerstation verstuurt data naar server waarmee gevaar voor bv meeldauw wordt berekend. Waarschuwingen komen binnen op smartphone.

Ondernemersschap en samenwerking

■ Uitleverlogistiek

Vernieuwingen

- Van kg naar mmol/l
  - Van kunstmeststrooier naar A en B bak
  - Van tijd en kuub naar volume % vocht
  - Van bodem naar substraat
  - Van bemestingsplan naar voedingsschema
  - Van.....naar .....
-
- PPO kan helpen bij nieuwe lesmodules (WURKS)
  - Interesse?

Kennis bestaand en nieuw

Deze Site Zoek [Uitgebreid zoeken](#)

Wurks / onderdeel van WUR

wageningen ur (home) > wurks (home) > wurks-projecten > wurks-2010-projecten > wurks-2010-13 leermodules precisielandbouw

WURKS-2010-13 leermodules precisielandbouw

- ▾ Hoe werkt WURKS?
- ▾ Groene onderwijsinstellingen kunnen hier vragen indienen
- ▾ Samenwerking met Ontwikkelcentrum
- ▾ **WURKS-projecten**
  - WURKS onderzoekprogramma Competentiegericht Leren
  - WURKS-2007-projecten
  - WURKS-2008-projecten
  - WURKS-2009-projecten
  - WURKS-2010-projecten
    - WURKS-2010-01 AOC lessenserie: landbouw, ammoniak en broeikasgassen
    - WURKS-2010-02 GRUTO:
      - Groene RUimte informatie Technologie
    - WURKS-2010-03
      - Praktijklessen akkerbouw Valthermond

Projectleider: Gera van Os, Plantresearch International
Contact: Gera.vanos@wur.nl
Start project: 2010
Einde project: 2011

Doel

Precisielandbouw is voor groen onderwijs een relatief nieuw aandachtsgebied, de huidige kennis over dit onderwerp bij docenten is nog beperkt en de technische ontwikkelingen gaan snel. In dit project is door groen onderwijs, het Ontwikkelcentrum, PTC+ en WUR-PPO vier lesmodules precisielandbouw ontwikkeld die gebruikt kunnen worden voor dag- en cursusonderwijs op AOC's en HAS'en en ingezet kunnen worden op praktijk- en democentra precisielandbouw.

Doelgroepen zijn de AOC- en HAS-opleidingen plantgezondheid, gewasbescherming, akkerbouw, tuinbouw en loonwerk. Eind 2009 is een behoeftepeiling uitgevoerd middels een enquête onder docenten. Hieruit bleek dat de leermodules voor zo'n 300 leerlingen per jaar interessant is. Bovendien kan het materiaal gebruikt worden in het cursusonderwijs voor ondernemers en hun medewerkers.

Aanpak en resultaten

Het project heeft de volgende lesmodules opgeleverd:

1. Lesmodule GPS-plaatsbepaling en landbouwtoepassingen
2. Lesmodule GPS-systemen op trekker en werktuig
3. Lesmodule Gewasreflectiesensoren
4. Lesmodule GEO-bedrijfsmanagementsystemen

Voor eindresultaat zie:

<http://www.groenkennisnet.nl/precisielandbouw/Pages/nieuws.aspx?npid=2835>
<https://livelink.groenkennisnet.nl/livelink/lisapi.dll?func=ll&objid=116096942&objAction=browse&viewType=1>

PPO samen met onderwijs!!

www.wurks.wur.nl

Onderwijs

- www.wurks.wur.nl
- Factsheets
- Website rapporten
  - www.teeltdegronduit.nl
- Samenwerking GKC
- KIGO
- Masterclass boomkwekerij

Ontwikkelingen en toekomst

- Topsectorenbeleid?
- Productschap?
- Onderzoek?

- Nieuwe structuren nodig
  - Praktijknetwerken
  - RAAK-PRO
  - CIV
- Samenwerken met andere sectoren

**De bomen- en vaste
plantensector investeert
in dit project via het**

Dank u

Ton.baltissen@wur.nl

**“If at first, the idea is not absurd, then there is
no hope for it”
(A. Einstein)**

